

Aproximació a les dades lingüístiques del Cens de població 2011 a Catalunya

MIQUEL ÀNGEL PRADILLA CARDONA

Universitat Rovira i Virgili – Institut d'Estudis Catalans

1. Introducció

Les dades demolingüístiques esdevenen imprescindibles en l'etapa d'avaluació de tot procés de planificació lingüística solvent. A Catalunya, les esmentades dades han arribat mitjançant censos i padrons, enquestes sociolingüístiques i enquestes generals amb informació sociolingüística. Aquest conjunt d'informacions ha permès orientar permanentment el rumb de la política lingüística. Així, l'etapa planificadora centrada essencialment en els coneixements lingüístics, ha pogut, sobretot, en una sèrie temporal de censos en l'anàlisi dels quals hi ha tingut un paper decisiu Modest Reixach (1985, 1990, 1997). També van ser d'especial utilitat les enquestes generals amb informació sociolingüística del Centro de Investigaciones Sociológicas i les de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), que han proporcionat dades longitudinals que es remunten a l'actualitat. I, pel que fa a enquestes específicament sociolingüístiques, és d'obligada citació la primera enquesta patrocinada per la Generalitat de Catalunya, feta a la conurbació barcelonina l'any 1983 (DGPL, 1984).

La dècada dels noranta, amb l'horitzó normalitzador d'incidir en l'ús lingüístic, les informacions dels censos es van revelar com a insuficients. En aquest període, l'àrea barcelonina va ser objecte d'especial atenció des de la sèrie d'enquestes impulsades per l'IERMB (1990, 1995, 2000). La darrera etapa ens situa ja en el tombant del mil·lenni i centra la seua atenció en els usos interpersonals vinculats a la privacitat. La sèrie d'enquestes EUL (Enquesta d'Usos Lingüístics), que en la primera onada (2003-2004) es va realitzar arreu dels territoris de parla catalana (Querol, coord. 2007), a Catalunya ja porta tres edicions (2003, 2008 i 2013). Finalment, no volem deixar d'esmentar les dades aportades pel Baròmetre de la Comunicació i la Cultura (Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura). La Xarxa Cruscat de l'IEC en va fer una primera aproximació a partir de l'enquesta de 2011 (Pradilla, 2012).

Aquest article s'ocuparà d'avaluar sumàriament les dades lingüístiques que ens aporta el Cens de població de 2011 a Catalunya. Com és sabut, els censos es realitzen amb una periodicitat decenal i només ens aporten informacions sobre la *competència lingüística* de la població resident. A diferència dels censos clàssics, que efectuen una recollida exhaustiva de les dades de tota la població, la novetat del Cens de 2011 és que es tracta d'un model basat en registres administratius completat amb una enquesta per mostreig. La mostra efectiva ha estat de 622.070 persones, el 8,3 % de la població (Sánchez i Pérez 2016).

2. *L'alteració demolingüística de l'ecosistema històric*

Avaluar les dades competencials que ens aporta el Cens de 2011 requereix fixar la nostra atenció en l'important creixement demogràfic que Catalunya ha experimentat des dels anys cinquanta del segle passat. L'extraordinària alteració demolingüística que han ocasionat els moviments poblacionals sobrevinguts ha tingut una incidència decisiva en l'evolució del nombre i el pes relatiu dels habitants coneixedors de la llengua catalana.

D'una manera forçosament genèrica, hom podria delimitar dos grans períodes migratoris. El primer, d'una gran transcendència en termes percentuals i absoluts, es va produir entre els anys 1950 i 1970 del segle xx. El segon, de més poca durada però especialment intens, es va iniciar els darrers anys del mil·lenni. Això no obstant, és important destacar algunes diferències rellevants entre tots dos fluxos de població. Mentre que el primer el van protagonitzar persones provinents de la resta de l'Estat, fonamentalment de llengua castellana, el segon incorporarà un volum important de persones nascudes a l'estranger, portadores d'un catàleg molt nombrós i variat de noves llengües. En la darrera dècada només un 12% de la població immigrada ha arribat de la resta de l'Estat. Tanmateix, un 33,1% dels nats a l'estranger procedeix d'Amèrica del Sud i majoritàriament són de llengua inicial castellana.

De qualsevol manera, el nou mil·lenni consolidarà un espai comunicatiu que deixarà enrere una estructura demolingüística dual —català i castellà— i mostrarà un mosaic de llengües —prop de tres-centes— d'extraordinària complexitat.

Una altra qüestió que és fonamental posar damunt la taula de bon començament són les circumstàncies sociopolítiques que han acompanyat la llengua catalana durant aquest període. Així, convé destacar que l'arribada de les migracions del segle passat va coincidir amb un període —la dictadura franquista— en què la proscripció del català anava de bracet de la imposició del castellà, la llengua de la majoria dels nouvinguts. Sense presència en el món institucional (administració, ensenyament i mitjans de comunicació), és raonable pensar que la integració lingüística dels nouvinguts havia de ser força deficitària. Contràriament, les migracions internacionals, arribades en els moments d'eufòria econòmica previs a la crisi que es desencadena pels volts de l'any 2008, ja s'instal·laran en un context sociopolític sensiblement diferent. La instauració de la democràcia un cop mort el dictador donarà pas a un període en què la llengua catalana anirà guanyant terreny en la vida pública. Així, de la mà d'una nova estructura de poder que atorgarà a la Generalitat de Catalunya la gestió de tot un seguit d'àmbits competencials, s'activarà un procés de rehabilitació de la llengua. Les noves migracions arriben, doncs, en un moment en què la llengua catalana ja mostra una millora substancial de la matriu valorativa (estatus i prestigi) i unes condicions d'aprenentatge més favorables.

Arribats en aquest punt, és important assenyalar que la incorporació del català a l'escola esdevindrà una fita cabdal en la posada en marxa del procés de normalització lingüística. La

incorporació de la llengua catalana es va fer d'una manera progressiva i a meitat dècada dels anys noranta del segle passat ja ocuparà la centralitat de la mà del model anomenat de *conjunció lingüística*. El paper del sistema educatiu en la bilingüització de la població que ha tingut l'oportunitat d'escolaritzar-se ha estat, doncs, determinant. En aquest sentit, els resultats competencials de la població de 33 i més anys l'any 2011, un segment que o bé no havia rebut ensenyament en català o havia estat incomplet, seran molt alligonadors. Com es veurà més endavant, l'habilitat de saber escriure la llengua catalana serà la que mostrarà més clarament la influència d'aquesta variable.

L'evolució de la població el decenni 2001-2011 ens ha proporcionat un increment d'1,2 milions de persones. El gros d'aquest increment, al voltant d'un milió, es va produir abans de l'any 2008 i s'ha degut, fonamentalment, a l'arribada d'un gran contingent de població atreta per un cicle econòmic favorable. El creixement natural, molt més modest, també canvia la tendència creixent a partir de 2008. A 2011 a Catalunya hi havia 7.519.842 persones censades, més d'un terç de les quals havien nascut fora de Catalunya (36,3%). D'aquestes, un 19,2% (26% el 2001) havia nascut a la resta de l'Estat i un 17,1% (6% el 2001) a l'estranger. La nova estructura poblacional descansa, doncs, en un creixement natural moderat i, sobretot, en una forta entrada de població d'origen estranger. Mentrestant, la població nascuda a la resta de l'Estat, arribada amb les migracions del segle passat i, per tant, fortament envellida, ha vist disminuir els seus efectius en unes 200.000 persones (Farré, Navarro i Rovira 2016).

Taula 1. Evolució de la població. Catalunya. Anys 1950–2013

Any	Població	Creixement intercensal		
		Període	Valors absoluts	Taxa anual per 1.000 habitants
1950	3.240.313			
1960	3.925.779	1951-1960	685.466	19,4
1970	5.122.567	1961-1970	1.196.788	27,0
1981	5.956.414	1971-1981	833.847	15,2
1991	6.059.494	1981-1991	103.080	1,7
2001	6.343.110	1991-2001	283.616	4,6
2011	7.519.843	2001-2011	1.176.733	17,2
2012	7.478.968	2012	-40.875	0,0
2013	7.438.696	2013	-40.272	-5,4

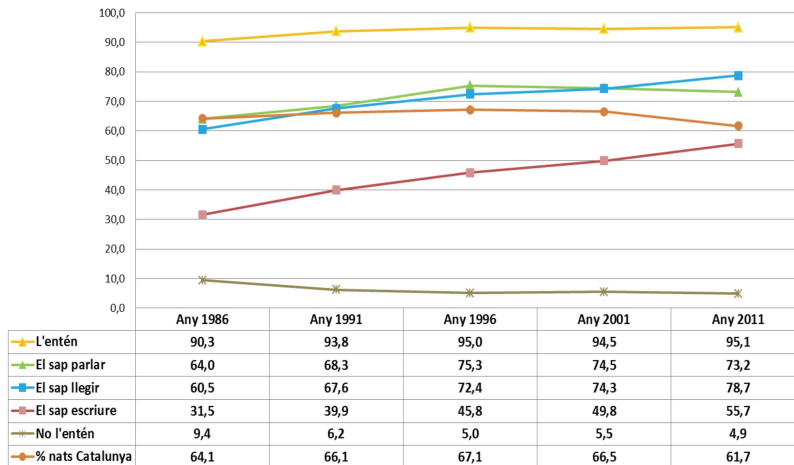
Font: Idescat. Censos de població (1950–2011) i Estimacions postcensals (2012 i 2013). (Farré, Navarro i Rovira 2016).

3. Les dades

Les dades lingüístiques del Cens de 2011 ens situen les habilitats lingüístiques de la població catalana de la manera que segueix: la capacitat d'entendre el català quasi bé s'universalitza (95,2%); gairebé una de cada quatre persones declara saber-lo parlar (73,2%); quatre de cada cinc persones manifesten saber-lo llegir (79,1%); i més de la meitat de la població es declara ca-

paç d'escriure'l (55,8%). Les competències productives (parlar i escriure) presenten, doncs, uns resultats més baixos que les actives (entendre i llegir), ja que estan sotmeses a uns requeriments d'aprenentatge més complexos. Les incompetències que se'n deriven -un quart de la població catalana declara no saber parlar català i quasi la meitat manifesta no saber-lo escriure- han de ser objecte d'una atenció especial en les accions previstes per la política i la planificació lingüística institucional.

Gràfic 1. Població de Catalunya de 2 i més anys segons percentatges de coneixements de català i de nats a Catalunya. 1986–2011

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat (Torres 2016)

Des d'una perspectiva diacrònica, les habilitats lectoescriptores són les que han experimentat increments més importants. En relació amb la competència oral, la sèrie de dades censals de què disposem (1986-2001) ens permet observar un augment de gairebé 10 punts, des del 64% de 1986 al 73,2% de 2011. Un augment que tindrà l'any 1996 el percentatge més important (75,3%). Quant a la competència escrita, l'increment ha estat espectacular, de més de 25 punts, un increment que contraposa l'exigu 31,5% de 1986 amb el 55,7% de 2011. En tots dos casos, la influència de l'escola ha estat important, però en la darrera habilitat ha estat decisiva (Torres 2016).

Pel que fa a l'habilitat de parlar la llengua, és important precisar que el lleuger descens percentual que s'observa des de 1996 va acompanyat d'un augment de parlants en xifres absolutes força important. La llengua catalana acollirà, doncs, més de 850.000 nous parlants. L'esmentada davallada percentual l'hem de vincular a la nova estructura poblacional en què ens instal·len les noves migracions. Es tracta d'una alteració demolingüística tan important que ha trasbalsat l'estructura poblacional de recepció. I tan recent que la població arribada encara no ha tingut un temps suficient per adoptar dinàmiques lingüístiques d'integració importants.

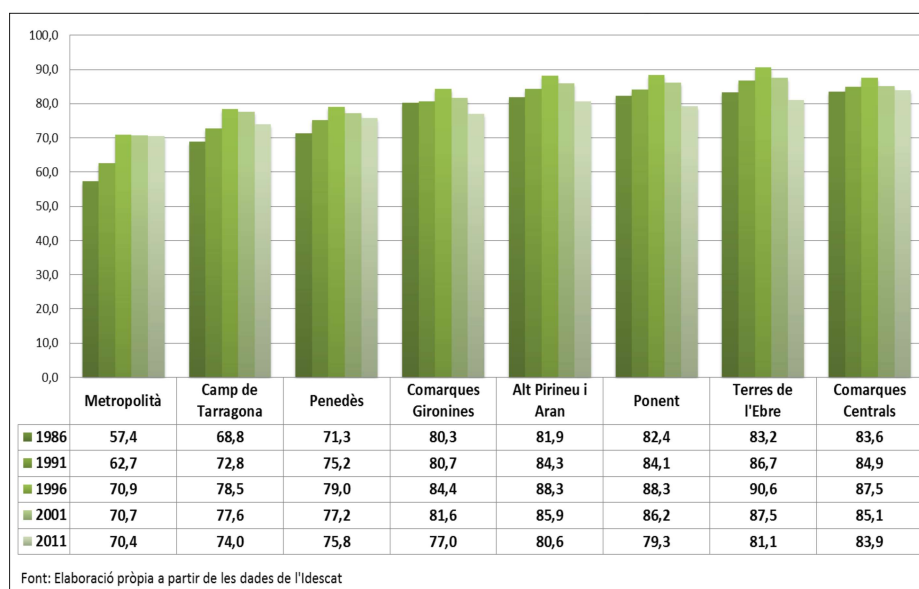
En el darrer decenni les diferents habilitats comunicatives explorades en els censos han experimentat increments molt destacats en xifres absolutes: hi ha 1.200.000 persones més que entenen el català, 747.000 que el saben parlar, 1.190.000 més que el saben llegir i 1.003.000

més que el saben escriure. Malgrat l'extraordinària alteració demolingüística referida, el context d'intervenció lingüística amb què ha estat aollida ha permès que una incorporació de població al·loglota tan massiva no haja suposat un entrebanc definitiu per a la viabilitat comunicativa de la llengua catalana en el seu ecosistema històric.

El territori s'ha mostrat com una variable significativa en la definició de les competències lingüístiques de la població. Això és degut al fet que les migracions abans esmentades s'hi han instal·lat d'una manera desequilibrada. Aquest desequilibri és especialment important en les migracions del segle passat, que van tenir en les conurbacions metropolitanas de Barcelona i Tarragona els grans centres d'acollida. Les més recents, en canvi, tot i que en nombres absoluts també concentren el gros dels efectius en aquest eix costaner, s'han escampat per bona part del territori, arribant a zones essencialment catalanòfones.

Llevat de la capacitat d'entendre la llengua, que presenta uns percentatges força elevats i homogenis, les diferències competencials estan força vinculades a la tipologia de nousvinguts i al seu grau d'integració lingüística. Així, les comarques que presenten uns índexs de competència oral més baixos —comarques del Tarragonès, Baix Penedès, Barcelonès i Alt Empordà—, són aquelles que a més d'aixoplugar una part substancial del contingent migratori castellanoparlant del segle passat també han estat receptores de les migracions internacionals multilingües del tombant del mil·lenni. Contràriament, els indicadors competencials més elevats els trobarem en bona part de les comarques interiors i de l'Ebre, que matisen les xifres en funció de la intensitat de l'arribada recent de nova població al·loglota.

Gràfic 2. Població de Catalunya de 2 i més anys segons capacitat de parlar català, per àmbits territorials. 1986–2011. Percentatges.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat (Torres 2016)

Si fem una mirada enrere, ens adonarem que les dades de la sèrie censal estableixen un punt d'inflexió l'any 1996. L'augment de la competència oral que caracteritza la dècada anterior és especialment rellevant en els territoris on es partia de xifres més baixes, això és, les àrees metropolitanas barcelonina i tarragonina, com s'ha dit receptores del gros de la immigració castellanoparlant del tercer quadrimestre del segle passat. A partir del 1996 els territoris que experimentaran una davallada competencial més substancial —les Terres l'Ebre, Ponent i les Comarques Gironines— seran els que en el seu moment es van mostrar més impermeables a aquestes migracions i, alhora, han acollit uns contingents importants de la migració internacional recent (Torres 2016).

El lloc de naixement dels residents a Catalunya ha esdevingut una variable determinant a l'hora d'avaluar els coneixements de llengua catalana. Així, entre els nats a Catalunya i els nats fora el domini de les diferents habilitats és diferent. Mentre que les xifres dels primers, excepte en la capacitat d'escriure (73,1%), tendeixen a la universalització —entendre (99,1%), parlar (90,8%) i llegir (90,5%)—, en les segon grup, llevat de la capacitat d'entendre, davallen considerablement. Entre els nats a l'estranger i els nats a la resta de l'Estat espanyol també hi ha diferències. De manera que, fora de l'habilitat escriptora, aquests presenten millors resultats que aquells.

Vinculat al lloc de naixement, el període d'arribada a Catalunya dels nats fora s'ha mostrat com una variable molt important. De manera general, els coneixements son superiors en els qui han arribat abans. Tanmateix quan analitzem els resultats del col·lectiu arribat abans de 1981, en ple franquisme, excepte en l'habilitat de comprensió ens adonem que són més baixos. Sorprenentment, el percentatge de persones d'aquest grup capaces de parlar català és semblant (i no sensiblement superior, com seria d'esperar) al de les persones arribades el nou mil·lenni abans de 2008. I pel que fa a la competència escrita és inferior. El context d'acolliment, en plena dictadura franquista, amb polítiques que proscrivien la presència pública de la llengua catalana, va impulsar una certa impermeabilització d'aquesta població a la llengua del territori que els acollia. D'altra banda, en aquests resultats també hi deuen haver tingut molt a veure variables com el nivell educatiu i socioeconòmic, l'edat, etc. (Vila i Sorolla 2016)

Taula 2. Nombre de persones residents a Catalunya l'any 2011 que sabien català en cadascuna de les quatre habilitats, segons el seu lloc de naixement

	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	TOTAL
Catalunya	4.717.142 99,1%	4.320.218 90,8%	4.307.584 90,5%	3.479.807 73,1%	4.758.717 100,0%
Resta de l'Estat espanyol	1.276.520 91,5%	591.332 42,4%	814.370 58,3%	271.504 19,5%	1.395.839 100,0%
Resta del Món	955.681 83,0%	433.934 37,7%	628.394 54,6%	317.907 27,6%	1.151.516 100,0%
TOTAL	6.949.344 95,1%	5.345.484 73,2%	5.750.348 78,7%	4.069.219 55,7%	7.306.072 100,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat (Vila i Sorolla 2016)

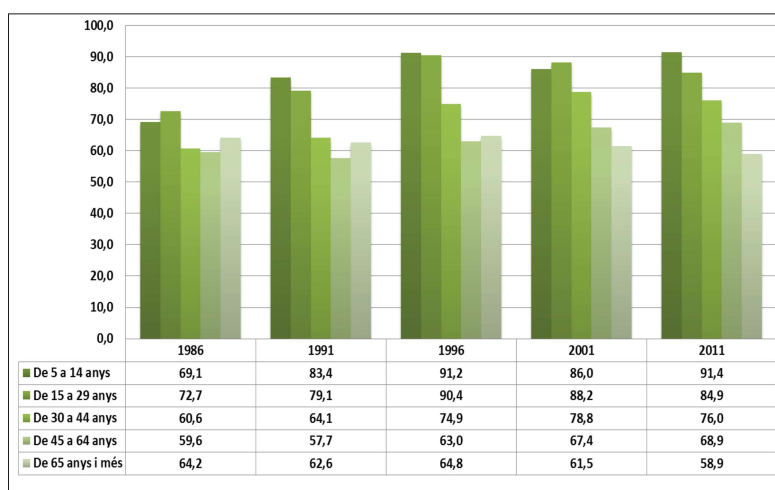
D'altra banda, l'origen nacional dels nouvinguts ha estat adduït com un factor important en la seua integració. A la llum de les dades del Cens de 2011 sembla que hi ha variables que hi deuen tenir més influència. Sens dubte, la semblança lingüística entre la llengua d'ori-

gen i el català facilita l'adquisició de les habilitats receptives (entendre i llegir), mentre que l'accés a les habilitats productives (parlar i escriure) vé més determinat per variables com el nivell sociocultural i socioeconòmic que per variables de tipus ideològic. Així, els col·lectius sud-americans —argentins, mexicans, uruguaians, veneçolans i xilens— i els europeus de base lingüística romànica —francesos, suïsos i belgues— o no —russos— són els que presenten més bons resultats de coneixement de la llengua. A l'extrem oposat hi trobem els xinesos, filipins, paquistanesos i gambians.

Des d'una perspectiva diacrònica, els coneixements de la població nascuda a Catalunya han anat augmentant fins a l'any 1996, moment en què es produeix una davallada percentual moderada. Pel que fa al grup de nats fora, entre els nascuts a la resta de l'Estat i els nascuts a l'estranger la dinàmica ha estat de signe diferent. Fins l'any 1996 aquests darrers, poc nombrosos percentualment i en general amb un temps considerable de residència a Catalunya, tenien uns coneixements de català superiors als nats a la resta de l'Estat espanyol. En canvi, a partir de 2001 la població nada a la resta de l'Estat superarà, encara que no de molt, les xifres de coneixement de la llengua d'una població estrangera que, com s'ha dit incrementarà d'una manera molt destacada la seua presència a Catalunya.

Com es desprèn del que s'ha dit fins ara, l'edat es mostra com una variable especialment rellevant a l'hora de condicionar el coneixement de la llengua. L'edat, en definitiva, es troba fortament vinculada a dos fets conjunturals que s'han mostrat extraordinàriament actius a l'hora d'interpretar la diversitat competencial de la població resident a Catalunya. Ens referim al pas pel sistema educatiu català i a l'arribada de població al·loglota en diferents períodes històrics.

Gràfic 3. Població de Catalunya de 5 i més anys segons capacitat de parlar català i edat. 1986–2011. Percentatges

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat (Torres 2016)

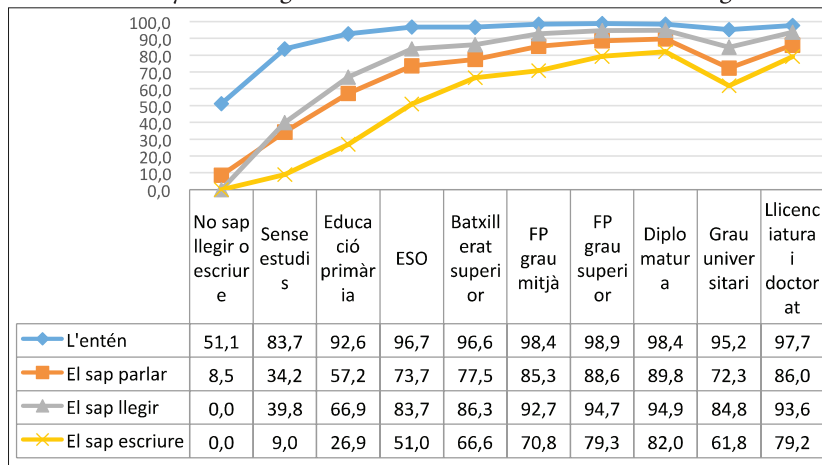
Com a norma general, s'observa que els coneixements de català són inversament proporcionals a l'edat dels residents. En els segments de població més joves, especialment el grup d'edat de 10 a 14 anys, les habilitats comunicatives es troben compactades a l'alça i presenten xifres

tendents a la universalització. A partir d'aquí, cada habilitat presentarà una casuística específica en el marc d'una disminució moderada de les xifres corresponents a les competències passives i més accentuada en les actives (Torres 2016).

Arribats en aquest punt convé destacar que dels quatre grups d'edat establerts —població infantil i jove (5-34 anys), població adulta jove (35-49 anys), població adulta gran (50-64 anys) i població gran (65 anys i més), els dos primers acullen un major nombre de persones que saben parlar català. El grup més jove és el més important quantitativament (2.608.077 persones), ja que absorbeix una part substancial de les migracions internacionals. Una de cada quatre persones (24,5%) d'aquest grup ha nascut a l'estranger (639.460 persones) i la meitat de la població procedent de fora de l'Estat no sap parlar català. Així i tot és el que acumula més persones que declaren saber parlar català (2.035.909). El grup d'adults joves és el següent en importància demogràfica (1.864.212 persones). Talment com el grup anterior, prop d'una quarta part de la població ha nascut a l'estranger (23,5%) i quasi 1,4 milions de persones declara saber parlar català. Els altres dos grups d'edat —població adulta gran i població gran— acullen poc més de 2,5 milions de persones i percentualment presenten les xifres més baixes de competència oral, especialment el grup de més edat, on hi ha un fort contingent de població nascuda a la resta de l'Estat provinent de les migracions del segle passat.

La vinculació de l'edat amb el lloc de naixement ens aporta informacions importants. Com s'ha dit, és una molt bona notícia constatar que llevat de l'habilitat escriptora la resta de competències tendeixen a la universalització entre els nats a Catalunya. En canvi, no passa el mateix amb la població vinguda de fora. En aquest col·lectiu d'al·loglots els resultats més baixos es donen en els grups de més edat, mentre que en els grups més joves els nats a la resta de l'Estat presenten millors resultats que els nats a l'estranger. El període d'arribada i el pas pel sistema educatiu estan fortament correlacionats amb l'edat i l'origen geogràfic. No en va el grup de població en edat escolar nascuda fora de Catalunya presenta unes xifres en les quatre habilitats raonablement positives, resultats que previsiblement milloraran amb l'increment dels anys de residència.

Gràfic 4. Coneixement del català de la població de Catalunya de 16 anys i més segons el nivell d'instrucció. 2011. Percentatges.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat (Querol 2016)

Finalment, farem referència a dues variables explicatives del nivell competencial dels residents a Catalunya força importants. Ens referim al nivell d'instrucció i els grups professionals, dos factors variables en el recorregut vital de les persones. Estan estretament relacionats entre ells ja que sol passar que a més nivell d'instrucció s'aconsegueix una feina més qualificada. Com veurem, la vinculació dels coneixements de llengua catalana a un bon nivell d'estudis i a la pertinença a grups professionals qualificats és una molt bona notícia per a la millora de la matriu valorativa de la llengua.

Dit curt, hom podria afirmar que a més nivell d'estudis s'hi associa una major competència en llengua catalana. El perfil tipus per la banda alta (d'estudis i coneixements de català) l'ocuparien les dones joves nascudes a Catalunya. D'altra banda, la competència elevada de català es correlaciona directament amb la qualificació del grup professional. El perfil tipus ara seria el dels ocupats/des joves a temps complet nats a Catalunya (Querol 2016).

Taula 3. Coneixement del català de la població de Catalunya de 16 anys i més segons l'activitat. Percentatges

Activitat	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	Proporció d'activitat en la cohort
Ocupat o temporal. absent	97,3	80,0	88,3	66,9	48,7
a temps complet	97,4	80,5	88,7	67,2	41,1
a temps parcial	96,8	77,1	86,0	65,0	7,7
Aturat que ha treballat abans	94,6	68,2	79,1	53,0	14,6
Aturat buscant la 1a feina	85,3	63,0	70,9	56,8	2,3
Amb invalidesa lab. perman.	93,1	61,5	70,1	33,4	1,7
Jubilat, prejub., pens. o rend.	92,3	60,2	66,6	28,6	22,5
Una altra situació	90,6	68,1	75,3	57,6	10,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat(Querol 2016)

Bibliografia de referència

- DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2012): *Informe de Política Lingüística 2012*. <<http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/InformePL/Arxius/IPL2012.pdf>>.
- DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011* [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.
- FARRÉ, Mireia; Montserrat NAVARRO; Cristina ROVIRA (2016) (en premsa): «Capítol 2. La població de Catalunya al segle XXI», dins DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de*

Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011 [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA (2011): *Cens lingüístic 2011*, <<http://www.idescat.cat/cat/poblacio/catala/>>.

PRADILLA, M.À. (2012): «Coneixements, usos i representacions socials de la llengua catalana el 2010 segons les dades del *Baròmetre de la comunicació i la cultura*. Primeres estimacions». *Estudis Romànics* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans], vol. 34, p. 347-365.

QUEROL, Ernest [coordinador]; ENRICO CHESSA; NATXO SOROLLA; JOAQUIM TORRES I PLA;; JOAN-ALBERT VILLAVEVERDE, (2007): *Llengua i societat als territoris de llenguacatalana a l'inici del segle XXI*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

QUEROL, Ernest (2016) (en premsa): «Capítol 7. Llengua, nivell d'instrucció i grups professionals», dins DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011* [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.

REIXACH, Modest (1990): *Difusió social del coneixement de la llengua catalana. Anàlisi de les dades lingüístiques del padró del 1986 de Catalunya, Illes Balears i País Valencià*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

SÁNCHEZ, Josep Anton; PÉREZ, Antoni (2016) (en premsa): «Capítol 1. El coneixement del català al Cens de població 2011: metodologia i tractament», dins DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011* [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.

TORRES, Joaquim (2016) (en premsa): «Capítol 3. Evolució dels coneixements de català 1986-2011», dins DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011* [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.

VILA, Francesc Xavier; SOROLLA, Natxo (2016) (en premsa): «Capítol 6. Llengua i origen geogràfic», dins DIRECCIÓ GENERAL DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA (2016) (en premsa): *El coneixement del català 2011. Mapa sociolingüístic de Catalunya: Anàlisi sociolingüística dels Cens de població de 2011* [en línia]. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Biblioteca Tècnica de Política Lingüística, 16). <<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/16-analisi-Cens.pdf>>.